

ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ В ХОДІ РОЗБУДОВИ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Олександр Віталійович ГРЕЧКО,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*
<https://orcid.org/0009-0008-2461-8506>

Вивчення зарубіжного досвіду протидії корупції є одним з найважливіших напрямків отримання інформації про те, якими засобами, методами, у яких формах можливо створити обстановку нетерпимості до корупції і знизити рівень корупції в державі. Вивчення і практичне втілення практики зарубіжних країн дозволяють уникнути суперечностей в антикорупційній діяльності та втілити в життя перевірені протягом десятиліть підходи в стратегії протидії корупції.

Розглядаючи європейські моделі та стратегії у цілому, можна погодитись із Т. Супрун, яка зазначає, що потрібно виокремити спільні для європейських країн особливості протидії корупції. Так, наприклад, багато європейських країн встановили високі стандарти транспарентності в державному управлінні. Це включає відкриті бюджети, доступ до інформації про діяльність уряду та закони, які вимагають обов'язкового декларування майна для посадових осіб [1, с. 203].

Зазначимо, що суди в багатьох європейських країнах користуються високим ступенем незалежності, що дозволяє їм приймати виважені рішення у справах, пов'язаних з корупцією. Також багато країн Європи мають спеціалізовані антикорупційні органи, які проводять досудове розслідування корупційних правопорушень.

Європейські країни співпрацюють на міжнародному рівні у сфері протидії корупції на рівні спеціалізованих організацій, таких як Організація з обмеження корупції (ОЕСД) і Група держав Громадського договору про протидію корупції (GRECO).

Провідні держави світу з метою здійснити цілеспрямовані заходи, спрямовані на протидію корупції, зверталися до спеціальних законів. Деякі держави користуються законами, які прямо покликані протидіяти корупційним діянням або регулювати ряд окремих аспектів у межах законодавства щодо

протидії організованій злочинності, або законами, якими регулюється державна служба.

Наприклад, національне законодавство Великої Британії у сфері протидії корупції є досить розгалуженим, оскільки певні норми матеріального права, які стосуються правовідносин, що виникають унаслідок вчинення корупційних дій, можуть міститися у різних актах (не тільки кримінального, а також інших галузей права). З огляду на те, що законодавство у цій сфері не є кодифікованим, існувала певна складність його застосування правоохоронними органами Великої Британії. Тому Міністерство внутрішніх справ Великої Британії внесло на розгляд заінтересованих міністерств і відомств законопроект про протидію корупції. Оновлений законопроект узагальнює попереднє антикорупційне законодавство, і серед іншого скасовує парламентський імунітет від відповідальності за діяння, що містять ознаки корупційних. Водночас законопроектом запроваджується ефективний адміністративний контроль за державними службовцями у Великій Британії [2, с. 46].

Аналіз бельгійського досвіду дає змогу говорити про істотне зосередження державної антикорупційної політики не на каральних заходах стосовно корупційних правопорушень, а на попередженні формування корупційних уявлень у населення. У рамках державної антикорупційної політики діє антикорупційна стратегія з реалізації фінансової програми «СОPERNIC», яка передбачає тотальний контроль за доходами всіх представників державної влади та органів місцевого самоврядування, а також всіх осіб, що перебувають на державній службі.

Кожен державний службовець має особистий кабінет у програмі, куди вносить усі відомості щодо своїх доходів, які перевіряються уповноваженими особами на предмет відповідності офіційним даним. У разі виявлення невідповідності розпочинають службові перевірки. Якщо на основі наданих відомостей будуть виявлені ознаки корупційного правопорушення, особа, визнана винною у такому правопорушенні, позбавиться можливості в майбутньому обіймати будь-яку посаду в органах державної влади.

Для кожного бельгійського державного службовця обов'язковим є слідування нормам кодексу етики, який був розроблений провідними науковцями-кримінологами країни.

Гідні фінансові умови та можливість втрати посади назавжди за корупційні діяння виступають дієвим запобіжним механізмом. Складовими такого механізму також виступає ефективна робота органів кримінальної юстиції та щорічний аудит антикорупційних реформ, які впроваджуються в державі. Останнім часом бельгійська стратегія протидії корупційним правопорушенням все більше зосереджується на пошуку нових шляхів правового виховання молоді задля формування свідомих громадян з перших років життя кожного бельгійця.

Отже, успішна протидія корупції вимагає поєднання різних підходів, включаючи правові засоби, залучення громадянського суспільства, міжнародну співпрацю та зміцнення інституцій контролю. Кожна країна має розвивати свою власну стратегію залежно від конкретних обставин і завдань, але досвід і приклади інших країн можуть слугувати «опорами» для України на шляху розбудови власної ефективної системи протидії корупції.

Список використаних джерел:

1. Супрун Т. М. Зарубіжний досвід запобігання та протидії корупції. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2017. Вип. 2–3. С. 199–206.
2. Ільєнок Т. В. Зарубіжний досвід адміністративно-правової протидії корупції. *Юридична наука*. 2022. № 12. С. 42-52.